

Hugleiðingar um ferðslu**Hugleiðingar um ferðslu**

onnur sjúka tók so nógv liv og ferdi til so mong livsvariandi mein, sum ferðslan ger, vildi uttan iva alt verið sett inn á at gera nakað við hesa. Men tað er sum um øll bara lata standa til viðvíkjandi ferðsluni. Eingin torir at gera nakað munagott, tí tað vildi komið til at rakt ein sjálvan fyrr ella seinni í livinum í skapi av avmarkingum í tí heilaga og almenna frælsinum.

Og úrslitini av hesum goyma vit á kirkjugørdunum, á røktarheimum og í og á stovnum sum t.d. Fysiurgisk hospital í Hornbæk. Og kring landið í heiminum í skapi

Ferðslumhvørvið

av avlammingsfólki og menniskjansligum vrakum við familjutrupulleikum til fylgju.

Eitt er vist. Longur vit biða, fleiri verða ofrini fyri kleyvarskapinum. Og eitt av hesum ofrum verður kanska tú, ella ein av tínum næstu.

Oman á hesar meira almennu og teoretisku hugleiðingar, skulu eisini falla nakrar meira spesiellar og ítøkiligar viðmerkingar. Og her eru tað ikki so nógv politikararnir sum tey fólkini, sum í tí dagliga eru sett til at gera ætlanir og hava eftirlit við ferðsluni, ið koma undir ákæru.

Her verður hugsað um, hvussu teknisku myndugleikarnir skapa eitt ferðslumhvørvi, sum í allarhægsta mun er vanlukkufremjandi. Sum ítøkilig dømi kunnu nevast uppkoyringin frá Bacalao og Skipasmiðjuni, sum nú langt um leingi verður umlögð, men tað staðið hevur, tað eg veit, kostað tveimum fólkið livið, og har hava nógvir samanstoytir verið. Fleiri onnur stóð í Havn eru hávatenn og treytaleys vikiskýlda, men har hevur ein í bili so ringt útsýni, at ein ómøguliga kann yvirhalda sína vikiskýldu, áðrenn ein er komin fleiri metrar út í ta ferðsluæðr, ið ein hevur vikiskýldu fyri. Manga staðni er ein sum gangandi heilt illa fyri. Eingin kantsteinur, og knappliga hvørur gongubreytin, og ein gongur á koyribreytini. Og hetta hendir ikki bert stóð, har bilarnir hava breitt seg í einum gomlum umhvøvi, ið ongantið var ætlað so nógv bilferðslu. Eisini nýggir vegir eru eyðkendir av einum óhugnaligum troti av sundurskiljing millum harðar og bleitar ferðandi. Her hugsi eg serliga um innkoyringina til SMS frá R. C. Effersøes gøtu. Har er ikki gjørligt at siga við vissu hvør hevur rætt til hvat. Har er alt ein stóru ruðuleiki. Har er eingin gongubreyt, men koyribreyt, tá tú til gongur kemur inn av gøtuni, har ein frálík gongubreyt er. Men bráðliga veit ein gangandi ikki um hann ella hon eru keypt ella seld. Og tað er ov vánaligt, tá tað snýr seg um eina nýgerð.

Løgreglan svikur

Ein má eisini harmast um, at løgreglan ikki uppiheldur tær mest grundleggjandi ferðslulógir. Her hugsi eg um reglurnar fyri hægst loyvdu ferð, sum dag um dag, sjálvt í tættbygðum øki, verða brotnar av ferðgreðum ungfolki, sum halda teirra virði sum menn liggur í at traðka á speedaran. Eisini er harmuligt, at til ber at koyra ótaleyrsur við pikadekkum ein heilan mánað eftir at tey eru vorðin bannað. Her vildi tað uttan iva verið eitt frágæra hugskot, um tað var gjørligt, um bert ein politistur hevði viljað kroyði sær út við patruljubilinum, sum teir annars bert siggjast í fyrstu viku í maj. Tí er ein til gongu, vil eithvert pikadekk avdúka seg fyri tí árvakna oyranum, vegna tað eyðkenda ljóðið. Samstundis hevði sami løgreglupersonur kunnað gjørt nakað við teir mongu bilarnar við alt ov vánaligum og niðurslitnum motorum, sum koyra á vegnum. Tí eitt motorakfar má, eftir ferðslulógini, hvørki larma ella dálka um nógv.

Ferðslumhvørvið og ferðslumentanin eru í Føroyum generelt nakað av tí vánaligasta, ið undirritaði veit um. Undirritaði hevur ferðast í Noregi, Svørki, Danmark, Vesturtýsklandi, Vestur-Berlin og Eystur-Berlin, Hollandi, Belgia, Onglandi, Fraklandi, USA og Turkalandi. Og bert í Turkalandi funnið eitt ferðslumhvørvi og eina ferðslumentan, ið vóru á sama vánaliga støði sum her heima. Ferðast ein í havnargøtum, fær ein varhugan av, at tað einasta koyrileiðararnir hava megnað at lært bilførararnar er at steðga fyri fólk í tvørgonguteigarnar. Og tað á ein slikan hátt ið virkar ørkymlandi á útlendingar, vildi eg hildið, og ikki kemur fyri aðra staðni, eg veit um. Her í Havn skalt tú bert standa stillur í nánd av einum gonguteigi og siggja út sum tú ætlar tær tvørturum innan fyri næsta hálva tíman. Ja so sært tú sjálvt tonsatungur lastbilar bremsa, so hjólini nærast blokerast. Og hetta hevur ongantið verið ætlanin við tvørgonguteigunum. Tað hevur verið og er ætlanin, at

Tað má metast sum ein óeingilg sannroynd, at nógv, fyrri ikki at siga allar vanlukkur henda vegna menniskjansliga skeivmetan.

ein skal biða eftir einum hóskandi sliti í ferðslustreyminum, og ikki fyrr enn ein traðkar út á vegin, hevur ein ein ávisan rætt móteigis bilinum. Koyrileiðararnir hava heldur ikki lært bilførararnar, at plássíð hjá børnum í bili er á baksetrinum, og ikki at standa á forsetrinum ella sitandi á fanginum á einum vaksnum, ella tann besta, sum undirritaði hevur sæð fleiri ferðir, 1-3 ára gomul børn í fanginum á tí ið koyrir bilin, millum hin vaksna og róðrið! Ótrúligt, men ikki minni satt fyri tí.

Undirritaði hevur heldur ongantið verið í einum landi, har bilførararnir eru so sparsamir við nýtsluni av avvisaraljósum. Ella hvar tá tey verða brúkt, verða brúkt so seint, at tey kortini ikki verða tann hjálp og vegleiðing til onnur í ferðsluni, sum tey annars eru ætlað at vera.

Frumkend koyring

Ein gylt meginregla í ferðsluni er, at ein skal koyra soleiðis, at ein gevur til kennar, hvat ein ætlar. Eisini hesi reglu verður dagliga syndað ímóti í føroysku ferðsluni. Hvussu ofta fær ein ikki hjartað nærum heilt upp í hálsin, tá ein koyrandi eftir einum vegi við forkoyrsilsrætti sær ein bil frá eini síðugøtu koma upp móti einum við ógiligari ferð, uttan at til ber at siga, um hann hevur sæð ein og ætlar at steðga. Ofta hyggur bilførarin so sanniliga hin vegin, fyrri at hann í rettu tíð fær bremsað harðliga til tess at yvirhalda sína vikiskýldu. Vælsaktans enn eitt dømi um tað høvudsleysu og frumkendu koyring, ið ein sær so nógv av her á landi. Tí færin av tí bilinum kennir seg óivað sum ein ógilig kall. Hugsíð tykkum, at kunna traðka so hart á bremsuna. So er ein avgjørt ikki at spæla við, ikki mjúkur at strúka. Og rætt er tað! Ein vandamikil kallur fyrri seg sjálvan og onnur. Tað sýna vanlukkutöluni klárt og greitt.

Ferðslan er ein flekjasligur spurningur. Eingin ivi um tað, og fyrri at nema við eitt seinasta konkret aspekt viðvíkjandi tí týðningi, sum politiskar avgerðir hava fyri liv og deyða, fari eg at harmast um, at teir nú gjøgnum politiskar rossahandlar eru vorðin samdir um ikki at geva byggingini av bergholinum Kaldbakshotn-Signabø fyrsta prioritet, og harvið ikki byggja tað berghol, ið átti at hava verið hitt fyrsta, ella eitt av teimum fyrstu í landinum, hetta av fleiri góðum grundum.

Øll vita hvussu vandamikil Oyggjarvegurin er. Mangar eru vanlukkurnar. Og mangar teirra fara deyða við sær. Hetta hevur fleiri orsøkir. Vegurin freistar at koyra skótt, og skjótt verður koyrt. Mjórki er javnan, og kavi er, glerstoytt er javnan, og nógv staðni kemur harðligur síðuvindur óvart á. Harumframt er vegurin ein hin mest trafikeraði í landinum. Og bara av tí orsøkin, vil tað alt annað líka, henda fleiri óhapp har, enn aðra staðni. Tann avgerð politikararnir nú hava tikið, vil garanterað fara við sær, at fleiri feroyingar missa

livið, harafturat koma so tey, hagfrøðisliga sæð, 4 til 5 ferðir so mongu læstaðu og avlammu sum deyðu. Aftur átti ein sum politikari at havt ein beiskan smakk í muninum. Í og fyrri seg er í lagi at taka slikar politiskar avgerðir, men tað er ikki í lagi, um ein metir mannaliv so høgt, sum politikarar av øllum alvi royna at greiða okkum frá, at teir gera. Og umframt tað, útsetingin av byggingini av hesum bergholi kemur at kosta í menniskjansligum sorgarleikum, vildi tað annars verið ein landsfiggjarlig góð iløga, at hava havt prioriterað hetta bergholið hægri, enn gjørt hevur verið. Ein rúgva av óneyðugari orku verður sum er nýtt til at koyra í mótbrekku, so nógv brennievni bleiv spart við at bergholið bleiv bygt. Og sanniliga er tað ikki ókeypis at halda kavaruddingina í gongd um vetrarnar. Og harumframt allir materiellu skaðarnir við óhappunum, mistar arbeiðslønir og sjúkralægur. Eg sigi ikki, at vanlukkur ikki fara at henda, bert bergholsloysnin verður vald, men tær fara ganterar at vera hópin færri. Tað kann prógvast við nógvum hagfrøðisligum tilfari.

Samanumtikið ber til at siga, at vit hava teir politikarar vit hava ynskt, tí vit sjálvi hava valt teir, og vit eru sostatt sjálvi óbeinleiðis sek í, at standurin er sum hann er. Kanska krevja vit ikki nóg mikið av politikarunum, á tí ferðslupolitiska økinum. Og kanska hava fólk flest vant seg við vána standin, og siggja kanska ferðslu-óhapp sum nakað heilt natúrligt ið ikki kann sleppast uttanum. Og sum nakað ið ongantið kemur at ráma tey ella næstringar teirra, men »bara« onnur. Men eingin er tryggur. Og um leið hvørt 30. deyðsfall gjøgnum tey seinastu árin hevur verið eitt ferðsludráp.

Og tað er, sum eg her havi roynt at ávíst, ein misskiljing, at einki kann gerast, men vit mugu seta inn á mongum hermótum, og mangir fordómar skulu brótt niður. Og kanska skulu vit ofra nakað av okkara høgt-lovaðu persónliga frælsi.

Tvørball